

Verslag Overlegvergadering Verantwoordingsorgaan met Algemeen bestuur ABP op donderdag 29 februari 2024

Het publieksverslag heeft als doel om bij pensioenfondsen ABP aangesloten deelnemers, gepensioneerden en werkgevers inzicht te geven in de adviezen die het Verantwoordingsorgaan (VO) als medezeggenschapsorgaan aan het ABP Algemeen Bestuur geeft over voorgenomen beleidsbeslissingen en de besprekingen die het Verantwoordingsorgaan met het ABP Algemeen Bestuur voert. Voor de uitgebreide standpunten van de verschillende fracties in het Verantwoordingsorgaan wordt verwezen naar de eigen website van de fracties.

Opening en mededelingen

De voorzitter, de heer Sibbing, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Conceptverslag vergadering bestuur met VO van 8 februari 2024

Het verslag wordt vastgesteld met inachtneming van enkele wijzigingen.

Risicohouding

Eind 2022 heeft het bestuur de concept-werkhypothese risicohouding vastgesteld. Hierna is overleg gevoerd met het VO over de (totstandkoming van de) risicohouding. De risicohouding is opnieuw bezien, waarbij voor risicopreferenties nu gebruik wordt gemaakt van het nieuwe risicopreferentie-onderzoek (RPO) dat het ABP recentelijk heeft uitgevoerd. Bij de opzet van dit nieuwe RPO is overleg geweest met (een delegatie van) het VO.

Het bestuur stelt dat de risicohouding gaat over de balans tussen hoeveelheid beleggingsrisico dat men bereid is te nemen om een bepaald rendement te behalen (en daarmee een bepaalde pensioenuitkomst) en de hoeveelheid beleggingsrisico die iemand kan nemen. De eerste stap is het vaststellen van de risicohouding op basis van het RPO, de deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. De maatstaven die daarbij gehanteerd moeten worden zijn voorgeschreven. Wanneer de risicohouding is vastgesteld, wordt de financiële opzet met het beleggingsbeleid opgesteld en onderzocht of de risicohouding daarin past. De bespreking zal zich nu richten op de eerste stap.

Het bestuur meldt dat de respons op het RPO goed was en daarmee representatief. In de risicopreferenties van deelnemers is een brede spreiding te zien. Zo is een bandbreedte ontstaan waarbinnen mensen zich gemiddeld tevreden voelen. Het risicodraagvlak van ABP-deelnemers is iets hoger dan gemiddeld voor de Nederlandse bevolking maar het risicodraagvlak neemt af met de leeftijd omdat het verdienvermogen daalt.

Het VO stelt dat er niet alleen gesproken dient te worden over het rapport van de risicohouding maar dat het belangrijk is te beginnen bij de doelstelling van het pensioenfonds: het realiseren van een koopkrachtig pensioen. De vraag is welk risico nodig is om dat te bereiken en vervolgens is de vraag of dat risico past binnen de regels en binnen datgene wat de deelnemers willen.

Het bestuur meldt dat moet worden gekeken of de antwoorden uit het onderzoek verklaarbaar zijn uit de kenmerken van de populatie van het fonds. Het belangrijkste kenmerk is de leeftijd. Het onderzoek laat ook zien dat mensen met ongeveer dezelfde kenmerken toch andere antwoorden kunnen geven.

Het VO zegt dat er ook aandacht van het fonds moet zijn op andere kenmerken. Leeftijd speelt een rol maar ook het verschil tussen inkomsten en uitgaven van deelnemers dat bepalend is voor hun risicodraagkracht. Hierop geeft het bestuur aan dat het fonds beschikt over gegevens zoals inkomen, leeftijd en arbeidssituatie maar dat het geen inzicht heeft in de verplichtingen van deelnemers. Toch moet er een gemiddeld goed beleggingsbeleid gevoerd worden en dit onderzoek is de best practice van een grote partij.

Het VO roept het bestuur op om in een volgend onderzoek nog beter verschillende termen rond risico toe te lichten en helderder toe te lichten wat het onderzoek inhoudt. Ook deelt het VO een aantal kanttekeningen met betrekking tot de representativiteit van het onderzoek. Het bestuur meldt dat het nieuwe RPO een verdeling laat zien die niet veel afwijkt van het gemiddelde van de Nederlandse bevolking. Het bestuur neemt de suggestie voor verduidelijking over. Het bureau dat het onderzoek heeft uitgevoerd heeft geoordeeld dat het een representatief onderzoek is en het voldoet aan wat het fonds moet doen om alle stappen goed te doorlopen.

Het VO wijst op het spanningsveld tussen het feit dat mensen naar hun individuele risico's wordt gevraagd, terwijl de waarde van collectiviteit een beter beleggingsresultaat is. Hierop geeft het bestuur aan dat het spanningsveld is dat elke deelnemer een goed en koopkrachtig pensioen wil, tegen het liefst een zo laag mogelijk risico's. Wanneer in een uitvraag risico's worden benadrukt, zijn mensen doorgaans geneigd om voor minder risico te kiezen. Dit is meegewogen binnen de keuzes.

Gehoord de vragen vanuit het VO constateert de vergadering dat er behoefte is aan een kennissessie over het vervolgproces rondom het RPO. Het bestuur zegt toe deze kennissessie te zullen organiseren.

DVB-beleid en nieuwe insluitingscriteria

Het VO heeft uitgesproken nauw betrokken te willen zijn bij de herziening van het DVB-beleid voorafgaand aan de publicatie. In de overlegvergadering worden het herziene beleid en de nieuwe insluitingscriteria aan het VO voorgelegd en het VO kan vragen stellen of eventuele aandachtspunten delen.

Het bestuur licht toe dat ABP de afgelopen jaren ook door het VO meermaals is aangemoedigd tot herziening van het beleid en van de aandelenportefeuille. De belangrijkste thema's in het DVB-beleid zijn klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit. In het beleid geeft het fonds invulling aan het beheersen van deze risico's voor de portefeuille en hoe het op een verantwoorde manier kan bijdragen aan oplossingen voor die maatschappelijke problemen. Op de vraag van het VO of het DVB-beleid een adviesplichtig onderwerp is aan het VO zegt het bestuur dat het DVB-beleid een nadere invulling van het StIP¹ is, dat adviesplichtig is aan het VO. Mocht het DVB-beleid leiden tot een verandering van het StIP, dan zou het StIP opnieuw ter advies aan het VO aangeboden worden.

Het bestuur licht ten aanzien van de benchmark en de implicaties voor het rendement toe dat vooraf niet kan worden getoetst wat het rendement precies wordt. Het bestuur geeft ook aan dat er regelmatig wijzigingen plaatsvinden in de benchmarks en dat dat geen strategische wijziging is.

Het bestuur licht toe dat, op basis van de voorwaarden die het fonds stelt, beleggingen worden geselecteerd voor het aandelenuniversum. Op de vraag hoe het universum wordt vastgesteld als er te weinig data zijn, meldt het bestuur dat de delen waar geen data voor zijn, er niet inzitten. Er zijn niet altijd gegevens van de bedrijven beschikbaar rond de voorwaarden die het fonds wil stellen. Door strengere regels rond rapportages is de hoop dat dit de komende tijd verbetert.

Op de vraag hoe bij de categorie private equity wordt omgegaan met de voorwaarde van transparant bestuur, geeft het bestuur aan dat het vierkant rendement-risico-duurzaamheid-kosten in zijn geheel moet worden beschouwd. Het fonds krijgt goede rapportages van de private equity managers en wordt geïnformeerd op deze punten.

Het VO doet de suggestie om bij externe communicatie te denken de verschillende perspectieven van deelnemers die zich zorgen maken over hun pensioen. DVB-beleid is van belang maar gegeven de huidige situatie in de wereld spelen ook andere factoren een rol. Het VO verzoekt het bestuur om hier in de communicatie oog voor te houden en om het VO tijdiger te betrekken in een volgend proces, alvorens publicatie plaatsvindt.

Het bestuur bevestigt dat het uitgangspunt is dat het fonds verantwoordelijk is voor een goed rendement en het mitigeren van risico's.

Rondvraag en sluiting

Mevrouw Alofs, **FNV-ACOP**, memoreert dat het bestuur schriftelijk gereageerd heeft op vragen van het VO over verschillende investeringen gekoppeld aan ons beleggingsbeleid. Het bestuur geeft een korte toelichting hoe deze investeringen in het huidige beleid van ABP passen. Het fonds beoordeelt iedere belegging op vier criteria: risico, rendement, kosten en duurzaamheid. Het DVB-beleid van ABP betekent natuurlijk een generieke aanpassing van het beleid waarbij het fonds de lat ook hoger legt rondom DVB.

Mevrouw Kos, **LvOP**, memoreert dat een enquête is gehouden over verantwoord en duurzaam beleggen. Spreekster stelt dat het wenselijk geweest zou zijn als het VO vooraf had kunnen meedenken over de enquête. Daarnaast merkt spreekster op dat de tekst op de website van ABP met betrekking tot de afbouw van beleggingen in de fossiele sector uitgebreid dient te worden. Hierop geeft het bestuur aan de tekst op de website uit te breiden.

¹ Het Strategisch Investment Plan (StIP) is een beleidsdocument dat zich richt op het lange termijn strategisch beleggingsbeleid van het fonds.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen en sluit de vergadering,